

ALTRES PAPERS

Menorca 1973

Sadurní Pons Vidal és l'autor d'aquest article publicat el 24 de novembre al periòdic "L'Informador" de Martorell.

SADURNÍ PONS VIDAL

"El passat dimarts dia 14 de novembre tenia previst anar per la tarda a la impremta per vigilar una mica el pròxim procés del setmanari. Però després de la digestió, amb un amic, ens vam desplaçar a la ciutat comtal. Mentre ell realitzava unes gestions, jo l'esperava a la Formiga d'Or comprant "Le Monde Diplomatique" (versió castellana del novembre), que sempre tracta críticament els assumptes internacionals de la mà del seu director gallec radicat a París, Ignacio Ramonet. També em va interessar "Lateral", revista de cultura editada a Barcelona (impresa pel "Diari Segre") en castellà, que tracta de la situació literària bàsicament de la mà del seu director hongarès Mihály Dés amb diferents temes que són interessants, encara que la manera de tractar-los no satisfà plenament. En canvi, "Letra internacional", dirigida per S. Clotas i editada a Madrid, té un bon format, però el contingut és flac, car i intencionadament sociata, però l'article de set pàgines de Frank Budgen sobre l'escriptura de l'"Ulisses" de Joyce, del qual era amic a Suïssa el 1918, em va interessar molt. I posteriorment no em va decebre.

Però anirem cap a l'olor a plom de les linotípies a Menorca a principis de 1973. Sobrecarregat d'assumptes no comestibles, passejo per la intensa zona peatonal vigilant la catedral, i ja de fosquets visitant per segona vegada la important exposició de l'arquitecte Corderch al semiterrari del Col·legi d'aquesta professió. Obra de postguerra civil a Catalunya. La majoria dels interessants i blancs xalets estan situats

a Sitges. Davant un petit quiosc, que sé que sempre tenen el diari insular "Menorca", tinc el pressentiment d'adquirir-lo i entrego les 125 pessetes per l'únic exemplar que queda a prop de les vuit de la nit. És del dia anterior però no m'assabento. Aquí comença la motivació d'aquest article. Per la mort d'un ginecòleg, director de premsa diària.

Aquella nit em costa molt de dormir. Fullejo diverses coses de les citades anteriorment, i de cop i volta, a les pàgines centrals del diari de "sa roqueta" apareix un pintor que a principis dels setanta vaig criticar sota la direcció del doctor Mateu Seguí. Les poblades bar-

tona que em rondava pel cap i que llavors començava a materialitzar. En Mateu Seguí em va obrir els braços i em va obrir el cor de la manera més planera; tot d'una vaig veure que era un home planer, i que el que feia ho feia perquè s'ho sentia, no hi havia trampa ni hipocresia, quan t'allargava la mà hi havia damunt un cor que, per bé que invisible, batega de veritat. I així va ser tota la vida. I estic segur que així serà tota la mort".

Tots dos coincidim junt amb Joan P. de Nicolás, posteriorment prolífic autor i reconegut arqueòleg de l'illa, condimentat pel periodisme de carrer i l'es-

"En Mateu Seguí em va obrir els braços i em va obrir el cor de la manera més planera; tot d'una vaig veure que era un home planer"

bes de Francesc Calvet foten a parir a una societat mercantil flaca culturalment, i a la que escassament l'importa la promoció de la sensibilitat artística. Però l'atenció se'n va a una foto del famós escriptor Pau Faner a peu d'un breu article seu: "La mà, el cor i el somriure". La seva lectura em fa saber que el "meu" director durant l'estança a l'illa i al diari "Menorca", el doctor Mateu Seguí, ha traspassat. Collonades de l'existir que ens arriba a tothom. La bona ploma de l'illenc premiat encerta al descriure el personatge en qüestió, i m'identifico en bona part del temari.

En aquella època de l'any 1972, quan convidava a Faner a escriure, aquest recorda: "Que m'acreditava com a protagonista cultural del moment. Jo havia passat de ser un perfecte desconegut a ser protagonista en pocs dies, per mor de l'art de les lletres, que feia molta es-

purna dels ulls d'en Verger. Tot sota l'astuta i intel·ligent batuta d'en Paco, mà executiva del diari en una època soterrada de peculiar transició franquista. Realment el responsable de fer-me connectar amb aquests personatges entranyables va ser un home coix i molt despert, n'Eleuteri Pons, que va descobrir-me tímidament llegint cada tarda a la biblioteca de La Caixa en el carrer Norte que embocava direcció a l'enorme port. "Per què no t'acostes al diari?"

Es va materialitzar tot gràcies a una concepció d'ànims de treball i d'obertura i generositat quasi infinita. D'aquestes maneres de fer, vaig aprendre un munt. He pogut aguantar la meua activitat actual gràcies a ells. Dins la senzillesa, la correcció, el respecte, l'humor i la serietat en quelcom sempre socialment democràtic i de participa-

ció. Eren humans i la resta són collonades. Amb tres-centes pessetes per article d'art publicat, podia dinar per vuitanta a Ca la Maria del "Tabarys". Una anècdota: El director ho era també de l'Hospital de l'illa anomenat "La Residencia Virgen de Monte Toro", i el pobre doctor s'adormia en el transcurs de la nit, esgotat. Com baixava el cap de quan en quan davant la consulta periòdica, tot era un "sí". Afirmatiu i endavant. Cap censura. Un dia va conferenciar a l'Ateneu un famós intel·lectual, i en Mateu Seguí va publicar l'extensa crònica a les pàgines centrals de l'endemà. "Collons, m'ha cremat el treball, l'article meu". Bé, paciència, no passa res. De totes maneres jo escrivia tot lo contrari, em carregava al pobre acadèmic. Em feia cosa haver-la enviat.

Vivia llavors solitàriament al mig del camp. Una tarda vénen dos germans folls a sopar una truita de patates excel·lent feta per ells, i em diuen que em busquen policialment per l'article publicat (llavors venien de visita de quan en quan la parella de la guàrdia civil, per estar allò a prop dels camps d'aviació). Sí, senyors, sense dir res també s'havia publicat. Aquesta animalada ara no té cap valor però anys abans de morir Franco sí. Demostrava un tarannà. A l'última visita a Menorca fa més de dotze anys, estava assegut a la sala de lectura de l'Ateneu i en saludar-lo amb el seu enigmàtic somriure va dir: "Què, encara escriu crítiques?". Això va directe al cor. El mou encara la sotragada sensible. Temps enrera volia escriure'l. En Pau Faner certifica "un somriure d'allò més dolç i penetrant, del doctor Seguí" al final del seu calibrat i literari davantal a peu de pàgina, a quatre columnes. Com agrair a aquesta gent tot això? Impossible. Després d'ajudar a sortir 500 números setmanals sense parar. Alguns morts enriqueixen el patrimoni del pensament".